

Redakce, administrace i expedice: Dominikánská ulice číslo 4. Dopravní přijímají se jen vyplacené. Rukopisy se nevracejí. Reklamační se nepedatí a nevyplácí. Předplatné: Colorodné s poštovní zásilkou 4 K, přírodná a poštovní zásilkou 2 K. Se zásilkou v Brně 3 K, přírodná 1 K 50 h. Jednotlivé čísla 6 h v Brně 4 h. Inzeráty přijímá administrace a účtuje jich co nejlevněji za hotové.

Voličům V. kurie.

Strana křesťansko-socialní uznala za nutné se jich zúčastniti. Sesterská strana katolická národní přijala naše kandidáty za své. Tato svornost budí v nás tím větší nadšení pro volební zápas.

Přicházíme k lidu s programem křesťansko-socialním. První křesťanského socialismu vyrostlo ze srdce našeho lidu. Když socialní tiseň dělnictva dostoupila vysokého stupně, stou se jim nabízel rozličný výdově k pomoci a slibovali zbudovati brusu novou společnost. To však se má uskutečniti pod následujícími podmínkami: Nynější společnost má se zřici náboženství a národnosti, má rozmetati všechny společenské řády, které s ní po stálosti strosly, a na jejich troskách má býti utvořena nová společnost volnosti, rovnosti a bratrství. Lid však vlnou většinou poznal, že touto cestou přes trosky oltářů a trúnů, přes rozvaliny dosavadních společenských řádů a přes mrtvoly vlastních bratří svého postavení nezlepší.

Proto se začaly ozývati hlasy: „Naše společnost jest křesťanská, a v socialní tiseň obrát k lepšímu, může být provedena jen v duchu křesťanském.“ Tyto snahy po opravách společenských poměrů v duchu náboženství Kristova nazývají se křesťanským socialismem. Byl to hlavně náš dělnický lid, který rozvinul prapor křesťanského socialismu. Na našich sjezdech v Litomyšli a Příbrami a na Velehradě mužové z lidu podali návrhy na socialní opravy a vytikli stanovisko v jednotlivých palčivých bodech socialní otázky.

Naše stanovisko k náboženství. Náboženství Kristovo jest veřejnou záležitostí naší společnosti, základem spravedlnosti a mravnosti, pravé osvěty a vzdělanosti a nejplatnějším činitelem v upravování socialních poměrů, a proto tedy je budeme chrániti a vliv jeho všude podporovati.

Naše stanovisko k národnosti. Jsouce prochnuti pravou láskou k vlasti a národu, chceme k důvěrnému povznesení jeho přispívati a práv svému národu a svého jazyka hájiti. Uznáváme platnost práv poctivé nabytých, odsuzujeme jejich zadržování a ujmání, a proto uznáváme tak platnost právních řádů, které časem v zemích koruny české vznikly a přísahami panovníků potvrzeny byly a stojíme na tom, aby všechny zadržena práva našim zemím a našemu národu byla vrácena a jeho svobodný vývoj nebyl omezován.

Při tom s důrazem připomínáme, že jsme byli vždy národními. Byli jsme národními tenkrát, když mezinárodní socialisté se proti vlastnímu národu nepřátelsky postavili; jsme Čechové a byli jsme národními již tenkrát, kdy nějaké organisace národních socialistů vůbec ještě ani nebylo. Důkazem toho jest naše usnesení o poměru křesťanského dělníka k národnosti na sjezdu v Litomyšli r. 1894.

Naše stanovisko k společnosti. My křesťanští socialové uznáváme, že v každé společnosti jsou různé třídy společenské dle různých odborů zaměstnání a práce jak důvěrní tak tálešní. Na společnost lidskou pohlížíme jako na ústrojí čili organismu v němž jedna třída souvisí s druhou. Uznáváme nutnost všech tříd, které k dobru a blahu společenskému přispívají.

Když tedy křesťansko-socialní dělnictvo oprávněnost druhých tříd společnosti uznává, tak také samo žádá, aby i ostatní třídy oprávněnost jeho spravedlivých snah uznaly, k dosažení jeho práv mu pomáhaly a svorně s ním pro společenské blaho pracovaly. Ale neuznáváme za třídy společnosti lidské skupiny kapitalistické, které se ustavily na základe pouhého sobectví, aby slabší utlačovaly a zničily. Zároveň však odsuzujeme každou nespravedlnost, o ostatních tříd společnosti na dělnictvu páchanou.

Naše stanovisko k otázce dělnické. Budeme pracovati, aby dělnictvo mělo zajištěnou člověka důstojnou existenci.

1. Jeho mzda má se řídit dle hodnoty vykonané práce a nemá záviseti na spekulaci, konkurenci, na poptávce a nabídce. Minimální mzdu mají vyměřovati zástupcové zaměstnavatelů spolu se zástupci dělníků.
  2. Pracovní doba má býti tak upravena, aby síly dělnictva nebyly přepjaty, a proto budiž mu dopráno dostatečný odpočinek denního, nedělního, svátečního a nočního.
  3. Nechat se dělnictvu dostane politické rovnoprávnosti s ostatními stavy společnosti.
- Budeme pracovati, aby se uskutečnily všechny požadavky týkající se upravení dělnické otázky, jak je podrobněji zástupcov dělnictva v resolucích na našich sjezdech vyslovili.

Naše stanovisko k živnostnictvu. Víme velmi dobře, že jest to v zájmu dělnictva, aby co nejvíce lidí mělo pojištěnou samostatnou, od velkokapitalismu nezávislou existenci, proto jsme pro zachování tak zvaných stavů středních: živnostnictva a rolnictva.

Na prvním našem sjezdu v Litomyšli r. 1894 byla přijata následující resoluce: Jest nutno: 1. aby anarchie ve výrobě byla naprosto zakázána. 2. aby práci řemeslnou konati směli jen vyučení řemeslníci, kteří sami nad výrobkem své řemeslné práce i cenou její rozhodu. Prodávati řemeslné výrobky nechat smějí jen řemeslníci sami; obchody s řemeslníckými výrobky buďtež kategoricky (dle řemesel) organisová a cenu výrobků řemeslných necht určují řemeslná společenstva. Výroba řemeslná nechat koná se jedině v dílnách a místnostech k tom cíli řemeslníky zřízených.

Roku 1899, na sjezdu Velehradském stalo se toto usnesení: Sjezd uvážív příčiny úpadku řemesla a živnosti, jakož i prostředky ku povznesení těchto stavů, doporučuje působiti k tom aby zřizována byla řemeslná a živnostenská družstva: a) nákupní a prodejní k společnému nákupu surovin a společné tržbě hotových výrobků, b) výrobní s potřebnými stroji obráběcími k usnadnění a rozmnožení práce řemeslné.

- Družstva tato zakládána buďtež svépomocně od společenstev živnostenských neb od volného sdružení živnostníků a řemeslníků na závodní podily, a to v každém větším místě; kde řemeslnictva je po řídku, zakládána buďtež družstva okresní neb pro větší obvod. Sjezd dále vyzývá vládu, 1. aby podporovala zřizování řemeslných a živnostenských družstev nákupních, výrobních a prodejních s subvencemi, úlevami daní a poplatků, sazeb při dopravě surovin a levným úvěrem. Za tím účelem zřízen budiž maloživnostenský fond zemský. 2. Aby vláda přispívala ku zvýšení odbytu řemeslných výrobků zakázkami pro ústav státní u společenstev maloživnostenských. 3. Aby práce v trestnicích omezena byla až na výrobu s řemeslnictvem nesoutěžící. 4. Aby zjednalá zákonné ochrany solidnímu živnostnictvu proti nepoctivé soutěži vůbec, zvláště proti podomovníkům, kořistivým kartelům a p., jakož i proti nepoctivým zákazníkům uznáním přednosti zástavního práva pohledávek řemeslníků za vykonané práce i odvedené výrobky.

Naše stanovisko ke rolnictvu.

Co do valedůležitosti otázky rolnické doporučuje sjezd Velehradský:

1. Věnovati si nejen výšobecných, ale i krajinských potřeb rolnictva našeho a napomáhati jemu dle toho, jak zájmy a potřeby kraje vyžadují.
2. Zakládati všude rolnické zádrhly dle vzoru Raiffeisena, jakožto nejlepší podklad všech ostatních obohacujících družstev, pekáreny tam, kde třeba; ovocnářské, masářské, zelinářské, prodělní a nákupní družstva, sešské, společenské obilní, syčky a mlékárny, dle povahy kraje.
3. Působiti mezi dělnickou a řemeslnickou třídou, aby spotřebny lid zakládal prodělní a nákupní družstva, která by od družstev rolnických obilí a jiné potraviny skupovala a mezi členy rozprodávala.
4. Působiti na vládu a samosprávu, aby stát i země odebraly veškeré výrobky zemědělské pro státní a zemské ústavy přímo od rolnických družstev.
5. Důrazněji než dosud požadovati zákaz termínových obohacujících obilních a zrušení obilní burzy, aby rolnictvu vráceno bylo právo nad jeho výrobky.
6. Přičinovati se o změnu honebního zákona, zvláště o odstranění § 14.; každá obec má právo zřehnitby.
7. Domáhati se zřízení zemské pojišťovny pro případ ohně, krupobítí a hučeným pojišťováním; zemské pojišťovny budíž říšským fondem ještě zajištěny; v pásmech krupobitních budíž možno zavvádný zemským radami zemědělskými plodiny krupobitím nejméně třiceti dostatečné výživy; jako pleťství ze slámy, košíkářství, výroba dřevěných hraček, nářadí a podobné.
8. Zdokonalovati, po případě zavvádný nové druhy domáčí práce v krajích těch, kde rolnictví samo neposkytuje obyvateľstvu 9. Domáhati se zřízení sešských domovní a zaměstnání drobení státek rolnických.
10. Skolstvi rolnické budíž náležitě rozšířeno a zdokonaleno tak, aby plně vyhovovalo potřebám časovým. Skolstvi hospodářské at vydřzuje stát.
11. Domáhati se snížení vojenské služby činné na dva roky u oněch synků, kteří navštěvovali školní rolnickou, a úpravení služby vojenské záložníků ze stavu rolnického tak, aby nebyli povoláváni ku cvičení v době nejplnějších prací polních.

Z uvedených tuto snah našich a požadavků jest patřno, že program strany křesťansko-socialní opatřuje velmi dobře zájmy všech stavů. A proto půjdeme docela klidně k volebnímu zápasu, aniž chceme pracovati nízkými tloky nebo násilím, jak to činvali protivné strany. Jsme jisti, že naše spravědivá věc přece konečně jednou zvíťázi. Žádáme Vás, ctělní voličové, abyste volili v V. kurii na Brněnsku, Ivančicku, Těšnovsku a Blanensku našeho kandidáta, kterým jest

Antonín Rybníček,

dělník a redaktor v Brně.

V Brně, dne 24. října 1900.

Ykonný výbor strany katol. národní.

Z rěčnu volebního.

Přátelė své snažně vyzýváme, aby dobřy pozor dávali všude na volby volitelů; jak za obce venkovské, tak pro V. kurii. Ať každý nejonom volby se účastni, ale také jinak se přičini, by volitelė všude byli

vost pro rolnictvo, živnošnicvo a dělnictvo.

A odsuzujeme nízkou agítaci dělnictva kromě-říšského co nejrozhodněji! Pošpiniti uměť dohře, ale jakou nám nabízejí náhradu? Věru těžko hádati, neboť oni sami dosud se sebo-vávají se svým kandidátem a chtějí, abychom koupili zájce v p yllii, teprve prý ho

Výbor křesť.-socialní organizace pro

Znojemsko vyzval redaktora „Hlasu“, dp. P. Tomáše Šillingra, aby kandidoval za tento (znojemský) okres. Také dřevěnici ze Židlochovska, Husťovska atd. obrátili se na dp. Šillingra, aby byl jejich kandidátem, „Řemeslnícko-Živnošenská Noviny“ v